

Psicologia i sociologia

Sèrie 1

SOLUCIONS,
CRITERIS DE PUNTUACIÓ
I CORRECCIÓ

INSTRUCCIONS

La prova consta de dues parts.

- PRIMERA PART: comentari de text (A). Aquesta part val 4 punts.
- SEGONA PART: escolliu UNA de les dues opcions (B1 o B2). Responeu a TRES de les cinc qüestions que es proposen en l'opció escollida. Indiqueu clarament quines heu escollit. En cas que respongueu més de tres qüestions, només es valoraran les tres primeres. Aquesta part val 6 punts.

PRIMERA PART (A)

[4 punts]

Llegiu el text següent i responeu a les qüestions plantejades a continuació.

Comunitat juchitecas. Les poderoses dones de Juchitán, Mèxic

A Juchitaá, al sud de Mèxic, a l'istme de Tehuanpetec, el comerç i els negocis estan en mans de les dones índies zapotèques, que controlen la vida econòmica de la ciutat. Vesteixen valuosos vestits artesanals i joies d'or que hereten de mares a filles. Aquestes dones són reconegudes a tot Mèxic per la seva intel·ligència, valentia, habilitat i audàcia. A Juchitán de Zaragoza conviuen sota el mateix sostre un matriarcat i un patriarcat. Això sí, en lluita diària.

A casa de la Juanita es prepara la molta, ha comprat xili ample, pa, sèsam, panses, ametlles, nous, plàtans, ceba, canyella, xocolata, pebre i sucre. La Dalila, la Roselia i les setze veïnes porten des de la matinada feinejant. Els homes ja han matat la vaca. El foc està preparat i la carn, trinxada. Són les nou del matí i les dones continuaran treballant i parlant fins al final del dia. Demà se celebra la missa per en Gustavo Zarate. La Juanita, la seva vídua, té 42 anys, quatre fills i és tavernera. El marit de la Juanita va morir a causa d'una mala caiguda fa un any i aquesta celebració és per celebrar que la seva ànima ha arribat al cel i per recordar a la vídua que no està sola. Les dones de Juchitán són molt solidàries. Juchitán significa «lloc de les flors». El municipi està situat en una plana. Al nord, la Sierra Madre. Travessa la ciutat el riu de los *Perros*. Té aigua potable i enllumenat públic. A la ciutat viuen 74.825 persones.

Les dones tenen el seu espai: el comerç, l'organització de les festes i les «vetlles», el temple i l'altar, la casa i el carrer. Els homes, el seu: la política, la cantina, el camp i la pesca, la poesia i la música. Existeix una economia de subsistència en què l'home aporta la matèria primera i la dona s'encarrega de comercialitzar els productes al mercat. La dona també intervé en la política a través de diversos moviments i partits polítics per millorar les condicions de vida de la ciutat. En el centre de la societat juchiteca no és l'home qui guanya diners i els administra, sinó la dona-mare, que proveeix i gestiona les necessitats de la família. És una manera d'afirmar-se davant la vida, de ser productives, i això ha creat un ordre social de seguretat. Es tracta d'una economia el prestigi de la qual es basa en la reciprocitat i la confiança entre dones. Elles organitzen vetlles on redistribueixen l'economia (festes populars relacionades amb el santoral catòlic, tot i que tenen l'origen en els costums animistes zapotèques que adoraven animals i plantes). També organitzen crèdits per aconseguir diners, joies i vestits d'artesanía.

La casa de la mare és un lloc d'aprenentatge per a la vida. Aprenen a ser negociants, a regatejar, a tenir un esperit fort, a ser generoses, a fer front a la vida. I en aquest do neix una forma d'abordar el comerç, de frenar les fluctuacions d'un mercat desestabilitzador a la resta de Mèxic i que aquí configura una realitat diferent. A Juchitán les *muxes* (transsexuals) són educades com a nenes i aprenen els secrets del comerç.

Adaptació feta a partir d'un article de
Matriarcados [en línia]
<<https://matriarcados.com/comunidad-juchitecas>>

1. Definiu els conceptes de *matriarcat* i *patriarcat*.

[1 punt]

Matriarcat: forma d'organització social que atorga a la mare la màxima importància política i jurídica.

Patriarcat: forma d'organització social, política i econòmica basada en la dominació del pare, que reserva a l'home el protagonisme en l'espai públic, on exerceix el poder que relega la dona a l'espai domèstic i a la funció reproductora, en reprimeix la sexualitat i s'apropia de la seva força de treball.

Adjudiqueu 0,5 punts per cada definició.

2. Anomeneu dues tasques de la comunitat juchiteca que exerceixen les dones i dues tasques que exerceixen els homes.

[1 punt]

Tasques de les dones: encarregar-se del comerç, organitzar festes i «vetlles», tenir cura del temple i de l'altar, participar en política per millorar les condicions de vida de la ciutat, gestionar les necessitats de la família.

Tasques dels homes: la política, la cantina, el camp i la pesca, la poesia i la música.

Adjudiqueu 0,5 punts per cada tasca.

3. En què consisteix l'*economia de subsistència* descrita en el text?

[1 punt]

L'home aporta la matèria primera i la dona s'encarrega de comercialitzar els productes al mercat. La dona gestiona les necessitats familiars. El prestigi es basa en la reciprocitat i la confiança entre les dones.

Adjudiqueu 0,5 punts per cada idea.

4. Quins tres valors es transmeten a la comunitat de Juchitán?

[0,6 punts]

Solidaritat, generositat i confiança.

Adjudiqueu 0,2 punts per cada valor.

5. Anomeneu quatre trets de personalitat de les dones de la comunitat de Juchitán.

[0,4 punts]

Intel·ligència, valentia, habilitat i audàcia.

Adjudiqueu 0,1 punts per cada tret.

SEGONA PART

Escolliu una de les dues opcions (B1 o B2)

SEGONA PART (B1)

Contesteu TRES de les cinc qüestions següents.

[6 punts]

1. Les teories clàssiques de la psicologia engloben un conjunt d'escoles des del 1897 fins al 1990. Cadascuna d'aquestes escoles té un precursor que la representa. Ompliu la taula següent indicant quin és l'autor representatiu de cada escola.

[2 punts]

<i>Escoles (any d'inici)</i>
1. Estructuralisme (1879)
2. Funcionalisme (1890)
3. Psicoanàlisi (1895)
4. Psicologia de la Gestalt (1912)
5. Conductisme (1912)
6. Psicologia humanista (1950-1960)
7. Psicologia cognitiva (1960)
8. Psicologia cultural (1990)

<i>Autors (representants)</i>
a) J. Bruner
b) J. B. Watson
c) M. Wertheimer
d) W. James
e) J. Piaget
f) W. Wundt
g) A. Maslow
h) S. Freud

<i>Escoles (any d'inici)</i>
1.
2.
3.
4.
5.
6.
7.
8.

<i>Autors (representants)</i>
f)
d)
h)
c)
b)
g)
e)
a)

Adjudiqueu 0,25 punts per cada resposta correcta.

2. Citeu:

[2 punts]

a) Dues parts d'una neurona.

Cos cel·lular, axó, dendrites.

b) Dues àrees anatòmiques del sistema nerviós central.

Telencèfal, sistema límbic, diencèfal, mesencèfal o cervell mitjà, metencèfal o cerebel, protuberància, bulb raquidi o mielencèfal, medul·la espinal.

c) Dues lleis de l'organització perceptiva de la gestalt.

Llei de la proximitat, llei de la semblança, llei de la continuïtat, llei del contrast, llei del tancament.

d) Dues hormones secretades per les glàndules endocrines.

Tiroxina, oxitocina, adrenalina, cortisona, insulina, estrògens, progesterona, testosterona, renina, glucagó, prolactina, TSH (tiroide), hormona paratiroidal (PTH).

e) Dos tipus de trastorns de la visió.

Miopia, hipermetropia, astigmatisme, presbícia o vista cansada, cataractes, daltonisme.

Adjudiqueu 0,4 punts per cada apartat.

3. Relacioneu les branques de la psicologia següents amb el seu objecte d'estudi.

[2 punts]

psicologia clínica – psicobiologia - psicologia general – psicometria - psicologia del gènere

Pregunta	Branca de la psicologia
1. Investiga la naturalesa i el funcionament dels processos psicològics com la percepció o la memòria.	Psicologia general
2. Mesura les habilitats, les actituds, els trets de personalitat, i construeix i valida tests i qüestionaris.	Psicometria
3. Estudia les diferències entre homes i dones.	Psicologia del gènere
4. Tracta problemes emocionals i de conducta com ara els relacionats amb l'autoestima o la separació de la parella o la depressió.	Psicologia clínica
5. Estudia les bases biològiques del comportament, el sistema nerviós i l'endocrí, i les influències de la genètica o la farmacologia en la conducta.	Psicobiologia

Adjudiqueu 0,4 punts per resposta correcta.

4. Llegiu el text següent i ompliu el quadre segons si les conductes descrites són pròpies del sistema nerviós (SN) simpàtic o del parasimpàtic.

[2 punts]

El cas d'en Joel

En Joel té 16 anys i està enamorat d'en Pol. Ahir a la tarda estava assegut a la terrassa d'un bar i va veure que en Pol s'hi acostava. De seguida va obrir els ulls com dues taronges i se li varen dilatar les pupil·les, sentia calor a les galtes i es va posar vermell com un tomàquet, notava que el cor s'accelerava i que li costava respirar, es mans li suaven... Quan en Pol va passar de llarg i va veure que anava cap a l'altra punta del bar, en Joel es va tranquil·litzar: li va marxar l'escalfor de la cara i les pupil·les es van contraure. I quan va veure que en Pol s'asseia amb els seus amics en una taula, les palpitations del seu cor varen tornar a la normalitat i les mans van deixar de suar.

Conductes del SN simpàtic	Conductes del SN parasimpàtic
1. Dilata les pupil·les.	2. Alenteix els batecs del cor.
3. Li costa respirar.	4. Regula la respiració.
5. El cor s'accelera.	6. Redueix la temperatura a les galtes.
7. Les mans suen.	9. Contrau les pupil·les.
8. Escalfor a les galtes («vermelles com un tomàquet»).	10. Redueix les secrecions de les glàndules sudorípares («deixa de suar»).

Adjudiqueu 0,2 punts per resposta correcta.

5. El quadre següent recull diferents tipus de trastorns: del son, perceptius, del llenguatge, de personalitat i emocionals. Ompliu el quadre amb els exemples de cada trastorn.

[2 punts]

Tipus de trastorn	Exemples
Trastorns del son	4. Somnambulisme 7. Narcolèpsia
Trastorns perceptius	5. Agnòsia 8. Al·lucinacions (acústiques, gustatives, olfactivas, visuals tàctils)
Trastorns del llenguatge	2. Disàrtria 10. Dislèxia
Trastorns de personalitat	3. Límit 9. Trastorn obsessiu
Trastorns emocionals	1. Fòbia 6. Hipocondria

Adjudiqueu 0,2 punts per resposta correcta.

SEGONA PART (B2)

Contesteu TRES de les cinc qüestions següents.

[6 punts]

1. A continuació es presenten diferents afirmacions relacionades amb la sociologia. Indiqueu si són vertaderes (V) o falses (F).

[2 punts]

Afirmació	V/F
1. El racisme és una construcció social que consisteix a desvalorar un grup social d'acord amb alguna característica física.	V
2. Els principals tipus d'estratificació social són l'esclavitud, el sistema de castes, els estaments medievals i les classes socials.	V
3. La globalització és el procés pel qual els individus desenvolupen maneres de pensar, sentir i actuar pròpies de la seva cultura.	F
4. La conducta altruista o prosocial consisteix a ajudar els altres sense rebre res a canvi, sense tenir en compte els interessos personals.	V
5. El concepte de sociologia apareix el 1848 de la mà de Karl Marx.	F
6. La sociologia és la ciència que estudia, de manera racional i crítica, els fenòmens socials i les interaccions entre els comportaments de l'individu i els de la comunitat.	V
7. Els sociòlegs marxistes distingeixen diverses classes socials. Una d'elles és la classe obrera, que comprèn professionals liberals, treballadors qualificats, empleats...	F
8. L'aculturació consisteix en la pèrdua d'elements culturals propis a causa del contacte amb altres cultures.	F
9. Davant d'un conflicte, la millor opció sempre és fugir.	F
10. La socialització és el procés pel qual una persona adquireix, al llarg de la seva vida, els valors, les normes i els esquemes de comportament propis de la cultura i societat on es desenvolupa.	V

Adjudiqueu 0,2 punts per resposta correcta.

2. Responen les qüestions següents relacionades amb el concepte d'actitud.

[2 punts]

a) Definiu el concepte d'actitud.

És una reacció cognitiva, motivacional i emocional cap a diversos aspectes del món social: expressem el que ens agrada o desagrada o allò que ens provoca atracció o rebuig.

Adjudiqueu 1 punt per la definició.

b) Relacioneu cada component amb la seva definició.

Component	Definició
Cognitiu	3. Creença que el subjecte té sobre l'objecte de la seva actitud o sobre un grup social.
Afectiu	1. Conjunt de sentiments cap a l'objecte de l'actitud i la seva predisposició favorable o desfavorable cap a aquest objecte.
Conductual	2. Accions d'algú respecte a altres persones, grups o institucions.

Adjudiqueu 0,34 punts per cada definició fins un màxim d'1 punt.

3. La principal finalitat de la sociologia com a ciència és comprendre, interpretar i explicar la realitat social. Llegiu la llista d'altres finalitats més concretes i identifiqueu amb una X només les 5 que corresponen a la sociologia.

[2 punts]

Finalitats	
1. Anticipar futures problemàtiques socials.	X
2. Investigar les característiques que defineixen una persona.	
3. Contribuir en la investigació sobre l'aprenentatge i la memòria.	
4. Estudiar la multiculturalitat.	X
5. Descobrir les lleis que regulen les propietats psicològiques dels individus.	
6. Avaluar els efectes pràctics de les polítiques dels governs.	X
7. Estudiar de les noves estructures familiars.	X
8. Desenvolupar tècniques per millorar els trastorns mentals, el rendiment acadèmic, etc.	
9. Comprendre la influència de les noves tecnologies de la informació.	X
10. Estudiar el conjunt de factors individuals, socials i estructurals que influeixen en les conductes laborals.	

Adjudiqueu 0,2 punts per resposta correcta.

4. Segons el grau de proximitat afectiva, els grups socials poden ser primaris o secundaris. A continuació la Berta explica els grups als quals pertany. Ompliu la taula següent amb els 8 grups que apareixen subratllats en el text.

[2 punts]

Em dic Berta i visc en una família nuclear en un poblet proper a una gran ciutat. De petita vaig anar a una escola a prop de casa i d'allà va sortir la colla d'amics. Recordo que als estius jugàvem amb en Joel, l'Anna, la Patrícia i en Quim. Ens anomenàvem la colla dels 5. Per la festa del poble fèiem un gran dinar amb tots els veïns, els avis deien que així fem poble i es va quedar la colla fem poble. A sisè de primària es va organitzar una petita lliga de futbol entre els pobles propers. A mi m'ha agradat sempre el futbol i, tot i que la mare no n'estava gaire convençuda, al final em vaig sortir amb la meua i em vaig apuntar a la l·ligueta mixta de futbol. Els anys varen passar ràpid, més del que jo volia, i l'estiu que vaig complir els 18 anys, vaig voler treballar, per això em vaig presentar a una botiga de queviures que hi havia al poble del costat i hi vaig treballar els mesos de juliol i agost perquè s'omplia de turistes. Allà vaig conèixer la Maria, l'Elisenda i en Joan, i cada quinze dies, en sortir de la feina, anàvem plegats a sopar. Hi vaig estar tres estius i la veritat és que vam tan bona pinya que el grup del *WhatsApp* es diu bona pinya. Ah! Ara que ho recordo, després de la l·ligueta de futbol vaig voler fer gimnàstica rítmica. Allà tot érem noies: la Carla, la Joana, la Martina, la Núria, la Mireia i la Jorgina. Així que ens vam dir el grup de les nenes. Tot pensant i pensant, també recordo el grup de catequesi, perquè els avis i els pares van voler que fes la primera comunió, tant sí com no. I bé, les sessions del dissabte a la tarda amb el mossèn eren divertides.

Grups primaris	Grups secundaris
La família	L'escola
La colla dels 5	La l·ligueta de mixta de futbol
Fem poble	Bona pinya (grup de feina)
	Les nenes (grup gimnàstica rítmica)
	Grup de catequesi

Adjudiqueu 0,25 punts per cada resposta correcta.

5. La mediació és una via de resolució de conflictes que es caracteritza per la participació d'una tercera part neutral, que actua com a facilitadora de la comunicació i que ajuda a canalitzar els interessos de les parts en conflicte per assolir acords. A continuació hi ha una taula amb les tasques que una persona mediadora ha de fer o no ha de fer. Ompliu-la segons correspongui.

[2 punts]

Afirmació	Sí/No
1. No mirar la persona que parla per no intimidar-la.	No
2. Escoltar activament.	Sí
3. Tractar de manera igual les dues parts.	Sí
4. Mirar constantment el mòbil per controlar el temps.	No
5. Escriure constantment totes les observacions.	No
6. Anotar les qüestions més importants.	Sí
7. Parlar amb veu baixa amb la persona del seu costat mentre l'altra intervé.	No
8. Mantenir la confidencialitat.	Sí
9. Intervenir quan es produeixen silencis.	Sí
10. Fer judicis de valor sobre les posicions de les parts.	No

Adjudiqueu 0,2 punts per cada resposta correcta.